

Klinisk undersøgelse af øvre dysfagi

Annette Kjærsgaard

PhD, Ergoterapeut, Funktionsleder

Kompetencecenter for øvre dysfagi, Hammel Neurocenter

Kl. 9.45 til 10.15

2.1 Fokuseret spørgsmål 2

Bør systematisk klinisk undersøgelse tilbydes voksne med tegn på øvre dysfagi?

2.2 Anbefaling

✓ *Det er god praksis at tilbyde patienter med tegn på øvre dysfagi en systematisk klinisk undersøgelse.*

Baggrund

- Eksplosiv udvikling og validering af redskaber til undersøgelse af øvre dysfagi.
- Systematisk klinisk undersøgelse danner grundlag for behandlingsplanlægning.

Formål

- At vurdere hvilke konsistenser af mad og drikke, der kan indtages effektivt og sikkert samt udredning af funktionsnedsættelser og strukturelle forhold relateret til øvre dysfagi.
- På baggrund af undersøgelsen planlægges interventioner og behov for yderligere udredning via instrumentelle undersøgelser.

Mulige elementer i klinisk undersøgelse

- Mentale funktioner som vågenhed og orienteringsevne
- Postural kontrol ift holdning og bevægelse
- Kranienervfunktion
- Sensomotorisk funktion af orofaryngeale strukturer (læber, kæbe, kinder, tunge, blød gane)

- Vurdering af synkefunktionen af eget sekret
- Synkning af forskellige konsistenser
 - Vand, fortykket væske, blandet konsistens og faste konsistenser, der kan udgøre risiko for aspiration (hård, trævlet/fibrøst, klæbrig, granuleret)
- Måltidsobservation

Hvem undersøger

- I Danmark er det typisk ergoterapeuter, medens det i udlandet ofte er logopæder, der undersøger.
- Valg af metode, og hvilke elementer, der indgår i den kliniske undersøgelse, beror oftest på en vurdering af patientens funktionsevne.

Sammenfatning

Ved den systematiske litteratursøgning blev der ikke fundet RCTer, der undersøgte effekten af systematisk klinisk undersøgelse af øvre dysfagi sammenlignet med klinisk undersøgelse, der udelukkende inkluderer vurdering af synkefunktionen via en enkelt konsistens.

Arbejdsgruppen kunne på grund af manglende evidens på området ikke udarbejde en evidensbaseret anbefaling. I stedet formulerede arbejdsgruppen en god praksis anbefaling om anvendelse af systematisk klinisk undersøgelse til voksne med symptomer på øvre dysfagi.

Arbejdsgruppens overvejelser

Kvaliteten af evidensen	Der er ikke fundet evidens på området.
Balancen mellem gavnlige og skadelige effekter	En systematisk tilgang vil, alt andet lige, formentlig forbedre udredningen og målrette den videre behandling. Anbefalinger til oralt indtag kan blive mere målrettede. Der vurderes ikke at være skadevirkninger.
Patientpræferencer	Interventionen skønnes ikke at være præferencefølsom, idet de fleste patienter og deres pårørende vil tage imod undersøgelsen med henblik på afklaring af problemstillingen med at spise og drikke.

Rationale for anbefaling

2.1 Fokuseret spørgsmål 2

Bør systematisk klinisk undersøgelse tilbydes voksne med tegn på øvre dysfagi?

2.2 Anbefaling

√ *Det er god praksis at tilbyde patienter med tegn på øvre dysfagi en systematisk klinisk undersøgelse.*

Der blev i formuleringen af anbefalingen lagt vægt på, at en systematisk tilgang, alt andet lige, kan optimere udredning og målrette den videre behandling af øvre dysfagi, samt at anbefalinger til oralt indtag kan blive mere målrettede. Der vurderes ikke at være skadevirkninger ved undersøgelsen. Det skønnes, at de fleste patienter vil tage imod en systematisk klinisk undersøgelse med henblik på at sikre afklaring af øvre dysfagi. Der blev ikke fundet evidens på området (se [bilag 4](#) for en beskrivelse af områder, hvor der er behov for mere forskning).

<https://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2015/>

NATIONAL KLINISK RETNINGSLINJE FOR
ØVRE DYSFAGI – OPSPORING, UDREDNING
OG UDVALGTE INDSATSER

2015